

Com el mes d'abril

XAVIER ARBÓS, catedràtic de Dret Constitucional de la UG

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 29 de juny del 2010

La qualitat jurídica de les sentències s'ha de buscar en els arguments. La sentència, si som part interessada en el litigi, ens indica si hem guanyat o si hem perdut. De la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut, només en coneixem ara per ara la resolució final. En circumstàncies normals, s'hauria d'esperar a conèixer la sentència completa, sobretot per conèixer la verdadera afectació dels articles la constitucionalitat dels quals està condicionada per la interpretació que expressen els fonaments jurídics. Ara bé, aquestes no són unes circumstàncies normals. El tribunal ha trigat massa a dictar sentència, i tots en som part interessada. Hi entra la possibilitat, doncs, d'una primera valoració de la sentència que es va conèixer ahir. I a l'observador políticament ingenu el sorprèn que hi hagi una coincidència pràcticament total entre els punts que la sentència declara inconstitucionals i els punts que vam conèixer de la filtració de la cinquena ponència, frustrada, que es va divulgar a l'abril. Es declara que el preàmbul de l'Estatut no compta amb eficàcia interpretativa, i això salva les referències a «Catalunya com a nació» i a «la realitat nacional de Catalunya». L'estisora afecta els mateixos punts que estaven en el punt de mira de la ponència de l'abril: la llengua, l'Administració de justícia, la delimitació de competències i les pautes de finançament.

LA SENTÈNCIA determina que el català no pot ser la llengua «preferent» de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació. Salva de la directa declaració d'inconstitucionalitat el capítol tercer, de drets i deures lingüístics, però sotmet els articles 33 (administracions públiques), 34 (consumidors i usuaris) i 35 (ensenyament) a la

interpretació dels corresponents fonaments jurídics. Podem intuir que les excepcions seran les mateixes que a l'abril, tret de les administracions públiques. D'aquest punt no se'n deia res en la ponència anterior, i s'ha de llegir el que de l'apartat 5 de l'article 33 en diu el fonament 21. Així sabrem en quines condicions serà possible dirigir-se en català a totes les institucions espanyoles. Per una altra part, sembla que el deure de disponibilitat lingüística de les empreses no podrà imposar obligacions individuals. Probablement es dirà el mateix en relació amb el deure de coneixement del català de l'article 6.2, que d'acord amb el que apuntava la filtració de l'abril, no pot ser entès com a exigible jurídicament. I pel que fa a la llengua vehicular de l'ensenyament, la interpretació possiblement equipari castellà i català.

Pel que fa a l'Administració de justícia, el tribunal declara inconstitucional el Consell de Justícia de Catalunya de l'article 97, així com altres normes connexes. Aquí perd una magnífica oportunitat de semblar prudent. El mateix Estatut remet a la futura llei orgànica del Poder Judicial les reformes que apunta en el seu text, i el tribunal hauria pogut declarar que l'eficàcia de l'Estatut en aquest punt estava condicionada al que decidís el legislador estatal. Perquè, sobretot, així ens hauria estalviat l'escàndol que representa que el Consell de Justícia de Catalunya sigui declarat inconstitucional, mentre que, redactat en termes equivalents, segueix intacte el Consell de Justícia d'Andalusia, previst en l'article 144 de l'Estatut andalús.

Menys espectacular, però de més pes, és la declaració d'inconstitucionalitat que afecta els articles 111, 120 i 126. La seva existència responia a un problema repetidament evocat per tots els que han estudiat l'evolució del sistema de distribució de competències. En

molts casos, la Constitució atribueix a les Corts la facultat de dictar la legislació bàsica sobre una matèria. La legislació autonòmica només es pot desplegar en el camp que li deixa lliure la legislació bàsica de l'Estat. Com més detallada sigui aquesta, menys es pot exercir l'autogovern. L'Estatut buscava limitar l'expansió de la legislació bàsica, posant unes condicions que ara el tribunal sembla frustrar.

Les normes estatutàries sobre el finançament també han rebut bastant; com en les matèries anteriors, en termes anunciats per la ponència del mes d'abril. De l'article 206 se n'elimina l'incís «sempre que portin a terme un esforç fiscal similar», referida als governs autonòmics, que buscava l'equitat en la contribució de Catalunya al finançament general de serveis públics essencials, com ara l'educació i la sanitat. Salta de l'article 218 la competència de legislar sobre els tributs propis dels governs locals. La part interpretativa de la sentència possiblement ens acabarà dient que no es vincula a l'Estat en les seves inversions en infraestructures, ni són eficaços per si mateixos els acords bilaterals entre l'Estat i Catalunya per a la cessió d'impostos. Almenys, això sembla que es pot esperar de la interpretació imposada a les disposicions tercera, vuitena i novena.

S'acaba d'escriure una pàgina de la història constitucional. Però el llibre no s'ha tancat i això continuarà.